

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Своєчасність даного дослідження зумовлена яскравістю таланту письменниці, а також винятковими художніми властивостями її прози, а саме: епічною могутністю її текстів з використанням оніричної стихії. Сільві Жермен є представником сучасної французької літератури, але її не можна розглядати лише стосовно жіночої прози як такої, оскільки той складний художній світ, що вона представила в своїх романах, не може бути інтерпретований лише на засадах гендерного літературознавства, це збіднило б його проблематику. Творчість Сільві Жермен постає на тлі жіночої літератури Франції (Анрієт Желінек, Солант Фаскель, Флора Гру, Клер Галуа, Катрін Кобер, Анні Ерно, Марілен Клеман та інші). Це письменниця особливого біблійно-філософського плану. Сільві Жермен найближче стоїть за характером своєї прози до Маргеріт Юрсенар, першої в історії Франції жінки-члена Французької Академії, яка працювала у жанрі філософського роману.

У вітчизняному літературознавстві постать та творчість Сільві Жермен є настільки недослідженими, що періодика не може похизуватися жодною статтею про неї, не кажучи вже про монографічні дослідження. Наша робота певною мірою є естетичною провокацією для української літератури і спрямована на пробудження інтересу до творчості письменниці. Всі проаналізовані твори Сільві Жермен належать до жанру філософського роману. Оскільки саме цей жанр в українській літературі не настільки популярний, як хотілось би, то, безперечно, переклади вишуканої прози французької письменниці та розвідки про них сприятимуть вихованню смаку до літератури такого роду.

Актуальність даного дослідження полягає в спробі нової інтерпретації структури філософського роману доби постмодернізму, де лейтмотив є засадотворчим принципом, а не лише тематичним, сюжетним чи композиційним елементом. Дослідження пропонує новий підхід до тлумачення структури філософського роману Сільві Жермен. Увага акцентується на функціональній значущості лейтмотивів. Отже, суть історико-літературної актуальності даного дослідження полягає у висвітленні нового характеру філософського роману доби постмодернізму. Теоретико-літературна актуальність даного дослідження зумовлена поглибленням аналізу лейтмотивної структури, прагненням вийти за межі структуротворчих принципів жерменівських романів на рівень смислопороджуючих принципів.

Новизна даного дослідження полягає в тому, що, по-перше, на теренах української науки постать Сільві Жермен вивчається вперше; не існує навіть українських перекладів текстів письменниці, а вона – автор віршів, критичних статей, есе тощо; по-друге, романи французьких письменників молодшої генерації, які ми залучаємо до аналізу в аспекті порівняльно-типологічному, є малодослідженими і не лише у нашій країні, а й у самій Франції; по-третє, текстова містифікація на рівні лейтмотиву є науковою проблемою, яка до цього часу в літературознавстві не досліджувалась; по-четверте, синтез жанрових ознак філософського роману постмодернізму та функція містифікації на рівні лейтмотивів як наукова проблема також піднімається уперше; по-п'яте, вперше висвітлено культурний резонанс філософської прози Сільві Жермен та встановлені деякі типологічні закономірності на рівні лейтмотивів.

Зв'язок роботи з науковими планами, програмами, темами. Дослідження виконане як складова частина комплексної теми “Світова література в історичному зрізі: сучасні підходи та інтерпретації”, яку розробляє колектив кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету (протокол № від).

Мета даного дослідження полягає у:

- виявленні закономірностей текстової містифікації на рівні лейтмотивів у прозі Сільві Жермен;
- згрупуванні та з'ясуванні специфіки функціональності та змістовності виявлених лейтмотивів, які сприяють утворенню текстової містифікації в романах Сільві Жермен;
- спостереженні над текстами письменниці та у з'ясуванні специфіки філософського роману доби постмодерну у Франції.

У зв'язку з поставленою метою дослідження постають такі **завдання** щодо її здійснення:

- виявити структуру лейтмотивів у романах Сільві Жермен “Книга ночей”, “Бурштинова ніч”, “Погляд медузи”, “Дні гніву”, “Безмірність”;
- систематизувати провідних лейтмотиви прози Сільві Жермен та конкретизувати їхню характерологію;
- ідентифікувати лейтмотиви *тіла, сну, голосу, Бога* тощо, з'ясовуючи їх змістову структуру та функціональність;
- ідентифікувати лейтмотиви *сну, голосу, мовчання, Бога, тіні, самотності, дзеркала, ніщо* тощо та з'ясувати їхню контекстуальну функцію;
- провести порівняльно-типологічне зіставлення лейтмотивів прози Сільві Жермен з аналогічними лейтмотивними структурами в творчості сучасних французьких письменників.

Об'єктом дослідження є романи Сільві Жермен “Книга ночей”, “Бурштинова ніч”, “Дні гніву”, “Погляд Медузи”, “Безмірність”.

Предметом дослідження є поліфункціональність лейтмотивів у структурі романів Сільві Жермен та форми містифікації тексту, притаманні її творчій манері на рівні мотивного кодування художності.

Методологічна основа дисертації зумовлена поставленими завданнями, специфікою матеріалу та станом його теоретичного осмислення. Її основи складають положення тематології, а також мотивної критики, герменевтики та наратології. Переваги надано тематичній критиці французького зразка, представлений у працях Г.Башляра, Ж.-П. Вебера, Ж. Пуле, Ж.-П. Рішара, Р. Труссона та ін., де викладені основні підходи до тематичного аналізу тексту, в тому числі, й з урахуванням містичного компоненту. Враховано також досягнення методики аналізу тексту на рівні мотивів, запропонованої М. Бахтіним, О. Веселовським, Б. Гаспаровим, О.Жолковським, І. Силантьєвим та ін. (аналітика мотивної структури тексту та градація мотивів за їхніми функціональними можливостями). Використано також теоретичні розробки Ю. Борєва, Н. Висоцької, О.Галича, В.Жирмунського, Ю. Лотмана, Д. Наливайка, А. Ткаченка, В. Халізева, В.Фесенко та ін., в яких лейтмотив не завжди ставав акцентованою проблемою літературознавства, проте глибоко осмислено закономірності літературного розвитку романної форми.

Теоретичні засади дослідження складає концепція Д. Затонського, Н.Висоцької щодо фрагментарності романної форми постмодерної доби та дослідження маргінальних тематичних елементів тексту, зокрема у працях М. Абрамса, М. Бахтіна, Г. Башляра, Т. Бовсунівської, Н. Зиховської та ін. Ми глибоко переконані у необхідності перегляду існуючих теорій роману з позиції функціональності маргінальних тематичних елементів, оскільки вбачаємо, наприклад, у лейтмотиві своєрідний принцип конструювання змісту філософського роману Франції 90-х років ХХ століття.

Практичне значення дослідження полягає у презентації постаті Сільві Жермен на українському культурному ґрунті. Її романи втілюють один із шляхів розвитку сучасної французької літератури. Напрацьовані матеріали можуть бути використані в практичній роботі викладачів вищої школи для підготовки спецкурсів із сучасної зарубіжної літератури та в курсі “Історії зарубіжної літератури ХХ століття”. Результати нашого дослідження також можуть використовуватись у науковій сфері з метою визначення динаміки розвитку сучасної французької літератури. Положення дисертації можуть бути використані для створення цілісної картини літературного процесу Франції наших днів, для ґрунтового розгляду мистецької концепції постмодерного роману як особливої художньої структури.

Апробація роботи. За матеріалами реферованої дисертації у фахових виданнях ВАК України опубліковано чотири статті; доповіді та повідомлення, присвячені її проблематиці, окремі розділи дисертації обговорювалися на засіданні кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету та на науково-практичних конференціях і семінарах: “Актуальні питання гуманітарних, економічних і правових наук та їх інформаційне забезпечення” (Хуст, 2001), “Роль освіти у відродженні регіонів України” (Хуст, 2002), “Онїрична парадигма світової літератури” (Київ, 2003), “Семіотика культури / тексту в етнонаціональних картинах світу” (Київ, 2004).

Матеріали дослідження використовувались у викладанні курсу “Історія зарубіжної літератури” у Київському національному лінгвістичному університеті та в Хустській філії Відкритого міжнародного університету розвитку людини “Україна”.

Структура роботи. Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків та списку використаної літератури, який нараховує 224 позиції. Основний текст дослідження становить 179 сторінок комп’ютерного набору.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

Вступ містить обґрунтування теми дослідження, її актуальність, новизну, в ньому сформульовано мету та завдання дослідження, визначено основні методи дослідження, його предмет і об’єкт, втілено зв’язок дисертації з науковими програмами і планами, показано практичну цінність отриманих результатів.

У першому розділі дисертації “Містична функція лейтмотивів у романі Сільві Жермен “Книга ночей”” систематизовано всі наявні у романі лейтмотиви, які містять елемент містики, виділено їхні провідні ознаки як структурні, так і змістові, продемонстрована змістова еволюція кожного мотиву, його функції всередині тексту та в контексті всієї творчості письменниці. Роман “Книга ночей” (1985) Сільві Жермен характеризується наявністю у його структурі численних лейтмотивів, в просторі яких і конструюється авторська концепція людини, космосу, буття. Складність лейтмотивної будови романів Сільві Жермен урівноважується їхньою аксіологічною спорідненістю та спільністю телеологічної заданості. У дисертаційному дослідженні виділено тематичні групи лейтмотивів, представлені в романі “Книга ночей”. До таких належать:

- мотиви, які індивідуалізують персонажів та відзначають оригінальний авторський стиль: 1) *присмак айви й ванілі* як сигніфікат образу Віталії; 2) *меланхолія* як стала характеристика внутрішніх станів Ноємі; 3)

округлість буття для Мелані; 4) *великі блакитні очі Альми*; 5) *родима пляма Віолетти*; 6) *сім сліз молочного кольору*, подарованих батьком Віктору-Фландрену разом із тінню бабусі; 7) *символіка числа “7”* стосовно Теодора-Фостена тощо (кожного персонажа супроводить його індивідуалізуючий мотив);

- мотиви, що характеризують світобудову та людське світовідчуття, завдячують своєю появою світовій художній практиці презентацій: 1) *мовчання*; 2) *крику*; 3) *тіла*; 4) *Бога*; 5) *гріха*; 6) *краси*; 7) *сну*; 8) *танцю*; 9) *крові*; 10) *самотності*; 11) *війни*; 12) *багна*; 13) *пацюків* тощо.

Частина лейтмотивів у цьому романі існує як специфічна антиномічна парність. Активний розвиток лейтмотивної системи твору є характерологією постмодерну в цілому, але наявність в одному творі антиномічно парних лейтмотивів є свідченням значного текстологічного розвитку самого явища прози. Велика увага постмодерну до колись „незначних” тематичних елементів, зокрема до ремінісценції, лейтмотиву, міфологеми, спричинилась до утворення їхньої поліфункціональності, а отже, до збільшення поля змістовності, що й дало можливість розвитку лейтмотиву в опозиційній єдності з ідеологічно супротивним мотивом. У романі “Книга ночей” можна виділити окрему тематичну групу лейтмотивів з подвійним антиномічним ядром, а саме:

- *крик – мовчання*;
- *мовчання – голос*;
- *тіло – безтілесність*;
- *кров – чужа кров*;
- *дитинство – старість* тощо.

Парадоксальним у такій структуризації лейтмотивів є те, що більшість з них становлять класичний здобуток світової літературної традиції (наприклад, мотиви мовчання, крику, голосу, війни, дитинства, сну тощо). Фактично, оригінальними в цьому тексті є лише мотиви, що покликані характеризувати особистість. Решта ж лейтмотивів є своєрідним авторським перетворенням вже достатньо семантично розвинених мотивів. Сільві Жермен не прагне до вираження вже існуючої традиції, а навпаки, спирається на обізнаність читача в цій площині, всіляко використовує читацький досвід як культурний, так і життєвий. Розвиваючи таким чином всі можливості лейтмотивного рівня художньої будови, письменниця утворює фантастичний світ саме у площині другорядного тематичного розвитку тексту, яким є мотив стосовно теми, тобто, якщо ми спробуємо реконструювати тематичний рівень роману „Книга ночей”, то одержимо також доволі просту схему руху персонажів у просторі та часі, позбавлену містичного змісту. І на цьому тематичному рівні тексту ми не знайдемо

філософських фантасмагорій, притаманних Сільві Жермен. Все фантастичне й неймовірне концентрується нею у змістовній площині лейтмотивів.

Найцікавішим здобутком прози Сільві Жермен є втілення принципу характеристики персонажа через лейтмотив. Таких індивідуалізуючих мотивів в романі “Книга ночей” є чимало: лейтмотив *числа сім*, пов’язаний із образом Теодора-Фостена; Віталію супроводить лейтмотив *присмаку айви й ванілі*; індивідуалізуючим лейтмотивом образу Альми стали *сині очі* тощо.

У романі “Книга ночей” найчастіше відтворюється лейтмотив тіла, хоча й у неklasичному висвітленні. Він реалізований у межах семантично розвиненого художнього простору: *тіло номінальне – жадане тіло – мертве тіло – тіло ляльки – безтілесність – гниюче тіло – зникнення тіла*. Парадигми тілесності презентують принципову відмінність художньої концепції авторки від заявлених раніше постмодерних, а також концепцій нового часу та архаїчних. Тілесність у романах Сільві Жермен вибудовується як своєрідний синтез класичних та постмодерних уявлень про тіло. Тіло стає площиною містифікацій, але це не феміністична метафізика і не постмодерний соціокультурний конструкт. Одна із рис вишуканого стилю Сільві Жермен, зокрема й полягає в умінні авторки моделювати тілесність як другий план екзистенційності персонажів.

Широко представлені також оніричні лейтмотиви. Техніка утворення оніричних картин у тексті базується на підсиленій гіперболізації та оксюморонних кольорових гамах, супроводиться накладанням гротескних образів неіснуючих істот на узвичаєне розуміння людиною тілесності, переважно власної. Фантасмагорії снів у романі „Книга ночей” мають власну логіку розгортання, що спирається на християнські провіденціальні традиції, викладені не лише у сакральних текстах, а й у супровідній тлумачній літературі, пов’язаній з біблійною екзегезою. У “Книзі ночей” відчутний вплив середньовічної традиції тлумачення снів, принцип ідентифікації істини через інтерпретацію сну.

Другий розділ “Конструювання втаємничених сенсів буття через лейтмотиви в романі “Бурштинова ніч” Сільві Жермен” присвячений дослідженню та систематизації лейтмотивів зазначеного роману та містить елементи порівняння їхньої семантики з аналогічними лейтмотивами, представленими в “Книзі ночей”. Роман “Бурштинова ніч” (1987) Сільві Жермен характеризується частим злиттям семантики різних лейтмотивів, заявлених у “Книзі ночей”. Наприклад, лейтмотив *тіла* активно використовується в романі “Бурштинова ніч”, але, окрім уже раніше заявлених значень, він характеризується тенденцією до містифікації статі. У романі „Бурштинова ніч” концепція тіла настільки розростається, що всередині лейтмотиву з’являються також повторювані мотиви, які є уточненням надміру містифікованої тілесності. До таких мотивів, зокрема

належать лейтмотиви *екскрементів, старого нужника* тощо. Наголосимо, що лейтмотив *фекалій, нужника* у філософській традиції постмодерну здобувся на ґрунтовне осмислення, і не лише в психоаналізі. Поєднуючи у художній практиці традиції персоналізму, психоаналізу й екзистенціалізму, Сільві Жермен перетворює екскременти на житійний символ враженого горем дитинства. Художня „регресія до стадії раннього дитинства” вибудувана письменницею з психоаналітичною метою демонстрації витоків патології особистості героя.

Лейтмотив *тілесності* збагачується в романі семантикою космічного пилу та протиставлення *тіло – плоть*. У філософській системі письменниці плоть, або навіть лише тяжіння до набуття плоті як такої, є специфічним актом олюднення цивілізованої людини. “Тіло” акумулює тварні ознаки людини, “плоть” – духовні. Тілесну атрибутику складають: фалос, піт, блювотина, сеча, нужник, статевий акт, зображення фізіологічних процесів смерті-народження тощо. Атрибутика плоті у романі пов’язана з космосом, Богом, земною символікою природної краси, натхненням, відродженням, піднесенням духу тощо. Переведення війни у ракурс тілесності – одне із специфічно жерменівських семантичних зрушень тексту. Ми могли його спостерігати в попередньому романі “Книга ночей”. У “Бурштиновій ночі” вершинним семантичним зрушенням такого типу є сцена катування алжирського хлопчика. Мотив *сплюндрованої знівченої плоті*, як знак втрати людської сутності й духовності, хоча й становить частину великого змістовно багатогранного лейтмотиву *тіла* в романі “Бурштинова ніч”, все ж знаменує появу деконструктивних начал тексту. У лейтмотиві *знівченої плоті* концентрується уявлення про химерність війни як абсолютного зла. Оперування категорією “ніщо” у такому разі відкриває в тілесності новий аспект – *самознищення*. Адже тілесність як така у романі подається як певна єдність суцього, як матеріальна субстанція, осяяна духом діяльної людини. Семантика магічного, сексуального, сакрального, щезаючого тіла також відтворена в межах цього лейтмотиву.

Йдеться не про ту тілесність, яку вперше відкрив для літературознавства М.Бахтін на основі народної середньовічної французької культури, а, так би мовити, про концепцію *посттілесності*, деконструктивної від самих начал. Вона настільки пройнята містикою, що не може передаватися в рельєфних зримих формах реалістичного модусу письма і тяжіє до асоціацій, цитування, інших типів художньої фрагментарності, більше нагадує коментар, ніж літературний опис.

Розглядаються також у дисертації й інші лейтмотиви роману “Бурштинова ніч”: *тіні, Бога, Біблії, солі Розелена, голосу, крику, міста* (варіант – Париж), *сну, ніщо, ніде* тощо. Художність Сільві Жермен утримується на межі містики, філософічності та словесної вишуканості.

Фрагментарність її прозової манери лише сприяє утворенню текстових містифікацій. Усе в її романах підпорядковане завданню містифікації тексту, а отже, виявленню прихованих змістів людського життя та олюдненого, персоналізованого всесвіту.

Якщо лейтмотив *тіла* при всій різноманітності його сенсів характеризує Бурштинову Ніч як особистість певної психологічної структури, то лейтмотиви *солі Розелена, тіні, Біблії, Бога, голосу, крику* представляють героя у моральному висвітленні, якого суспільство, фактично, не помічає. Лейтмотив таким чином перетворюється на форму прихованої характерології персонажа. При цьому в характері персонажа наголошуються приховувані ним ознаки, які поступово набувають значення доленосних, трансформуючи особистість, тож вони мають значення містичної фатальності.

Третій розділ: “Житійність як площина містифікації в романі “Дні гніву” Сільві Жермен” присвячений ідентифікації лейтмотивів роману “Дні гніву”. У цьому романі основою для утворення містики стала агіографічна теологічна традиція. Найбільш поширеним в романі є *лейтмотив Бога*. Поява ж *лейтмотиву Бога* в творчості Сільві Жермен зумовлена підсиленою увагою до проблем сакрального всередині французької філософської традиції. Сільві Жермен виступає як продовжувач філософської традиції французького персоналізму з його увагою до проблем сакральної історії особистості, особливо у ранньому персоналізмі. У романі розгортається сакральна історія кількох родин, пов’язаних між собою. Проте розуміння Бога Сільві Жермен і французьких персоналістів значно різняться. Уявлення про божественність, як абсолютну межу людських можливостей у персоналізмі й у творах Сільві Жермен збігається. П. Рікер визначав Бога як горизонт тотальності людського існування, як утопію людської тотальності та своєрідності. Д. де Ружмон тлумачив Бога як символ і свідцтво реальності, яку людина бере на себе, освоює, завойовує. Г.Мадіньє визначав Бога як абсолют, як “Усе”, як позитивне спрямування людської діяльності. Ж.Лакруа закликав вірити у Бога, оскільки така віра дарує уявлення про високий сакральний зміст людської історії. Філософія Сільві Жермен передбачає Бога як вічний Абсолют, ритуалізований у людській практиці віри. Жермен зумисно примітивізує теологічний бік окресленої проблеми, щоб наголосити на марнотності численних міркувань про Бога. Вона, як і філософи доби постмодерну, фактично відмовляється від теології. Містика доторкання до сакрального інтерпретується нею як узвичаєна практика людини, яка не залежить від високої освіти чи особливого суспільного статусу.

Провідним лейтмотивом роману “Дні гніву” є лейтмотив *Богоматері*. Культ Богородиці відтворюється Сільві Жермен згідно з середньовічними

традиціями, представленими у агіографічній літературі. Марія, як канонічне джерело євангельського світовідчуття, змальовується не стільки через портретні характеристики та індивідуалізацію образу, скільки через сприйняття іншими, через їхні світоглядні характеристики цього сакрального образу.

Сакралізація світу в романі “Дні гніву” відбувається також за рахунок частого цитування Біблії, яке й раніше було властиве творчій манері Сільві Жермен. Масовий містичний транс – як унікальний суспільний досвід – становить апофеоз художньої сакралізації в романі “Дні гніву”. Крім демонстрації масового містичного досвіду у романі є також фрагменти індивідуального містичного досвіду. “Оприроднення” сакрального в мотиві *Богоматері* здійснюється шляхом ототожнення Божої Матері й землі за ознакою спільної плоті. Повторюваний мотив „великого знамення”, запозичений з Біблії, виконує функцію сакралізації образу Камілли. В романі ці два напрями (1 - оприроднення сакрального, 2 - сакралізації образу жінки) логічно урівноважують один одного. Для Камілли відкривається містична природа жіночості. Сакральний образ Божої Матері ніби матеріалізується в плоті Камілли. З іншого боку, образ Божої Матері постає перед читачем тілесно, через тілесність Камілли. Богоматір як творча сила всесвіту втілюється в плоті, найбільш придатній до творчості й сприйнятливій до сакрального. Містичне переродження *Богоматір – Камілла* є також формою авторського проголошення ідеї неподільності тіла й духу, як і незнищенності сакральної істини творчості, творення всесвіту.

Попри всю сконцентрованість на сакральних лейтмотивах, у тексті розвивається семантика лейтмотиву *тіла*. В інтерпретації Сільві Жермен тілесність зрощується з житійністю. Ця особлива форма містифікації тексту базується на агіографічному принципі зображення при збереженні всіх форм та метаморфоз тілесності. Таким чином проходять перед нами постаті Едме, Ренет, Камілли, Катрін, всіх синів Ренет, її чоловіка Єфраїма, навіть Венсана Корволя. Агіографічний принцип передбачає зображення життя персонажа через призму його сакральної вартості, з дотриманням домінанти духовності та переліком мук, яких ця особистість зазнала і які витлумачуються як випробування душі. Подолання тяжіння тіла над людиною як тиску тварності у романі “Дні гніву” здійснене шляхом перенесення ознак духовності на плоть. Кожен із позитивних персонажів роману еволюціонує до повного духовного очищення. Письменниця змушує нас поглянути на екзистенцію як на факт агіографічної реалізації людини, сукупність тілесних відчуттів якої робить її винятково вразливою та чутливою до сакральної містики.

Кожен персонаж перебуває одночасно у цих двох просторах, містичному й реальному, саме всередині них, а не на межі; кожен має можливість по-своєму тлумачити ці два простори. Тут треба зазначити, що

поетика Сільві Жермен вирізняється тим, що вона більше тяжіє до архаїчної форми неподільності містичного й реального, як двох сторін єдиної сутності. Уміння побачити містичне у побутовому, як і навпаки, - характерна прикмета її жіночого стилю письма. Найкращим зразком такого синкретизму містики й реальності є в романі “Дні гніву” Жермен лейтмотив *Страшного Суду*, семантика якого розвивається від категорії суду людського до містичного Божого Суду. В парадигмі цих двох полярних понять перебувають, фактично, всі персонажі твору: Камілла, Симон, Катрін, Корволь, Ренет та інші.

Видіння святих у агіографічній літературі було одним із художніх прийомів їх сакралізації, а оскільки Сільві Жермен також прагне сакралізувати образ людини, то вдається до подібних прийомів. Видіння на межі містичного екстазу сповнюють життєву практику Едме.

Змістова трансформація лейтмотиву тіла в романі “Дні гніву” визначається авторським тяжінням до відтворення агіографічного принципу в оповіді. Жерменівське розуміння священної плоті не виключає сексуальності. Лейтмотив голоду Ренет акумулює її сексуальну активність та невтоленість. Лише з часом, після народження дев’яти синів, цей голод вгамовується. В міру зникнення голоду Ренетт набувала плоть, невагому й священну. Містифікація мотиву *жаданого тіла* в романі базується на оперуванні семантикою Божої Матері, на сакралізації її лона, її життєвої спроможності до народження Бога, до оновлення світу. Тож і Ренет наслідує цю життєву спроможність, народжуючи не просто дев’ятеро синів, а дев’ятеро велетнів духу, істинних носіїв ідеї сакрального вивершення людини. Концепція тілесності в романі “Дні гніву” вирізняється більшою одухотвореністю, у порівнянні з раніше написаними творами, доторканням до категорії сакрального.

У світлі більшої актуалізації сакрального в романі “Дні гніву” розвивається семантика лейтмотиву *голосу*. Цей голос у романі має виразне сакральне джерело. Містичний голос є джерелом життя і смерті, тобто є голосом деміурга, творця світу – Бога. Семантика мовчання як поринання в первісний хаос розгортається в романі, лейтмотив *мовчання* трансформується у антиномічний стосовно лейтмотиву *голосу*.

Агіографічний принцип викладу передбачає звернення до танатологічних мотивів, яких багато зустрічаємо в романі “Дні гніву”. Одним із найбільш поетичних фрагментів твору є смерть Ренет. У романі є кільканадцять описів смертей, але кожна смерть позитивного персонажа відповідає поетиці агіографічної літератури. Смерть Камілли й Симона подібна до смерті святих мучеників у житійній християнській літературі. Святим мученикам було притаманне повне непротистояння злу, як і у випадку з Каміллою та Симоном.

Житійний відтінок має й поетика сну в романі „Дні гніву”. Сон становить ту містичну сферу, куди допускаються навіть ті персонажі, які не визнають існування містичного світу. Наприклад, Амбруаз Мопертюї також бачить сни, які впливають на його свідомість і наближають його до божевілля.

Типологія та структура образної системи агіографічної прози та жерменівських лейтмотивів потребують теоретико-методологічного осмислення, оскільки явний збіг їхніх художніх ознак є не лише свідченням авторської тенденції до певної сакралізації тексту, а й сформованим принципом організації художності, не властивим письменникам постмодернізму. Можна відзначити, що на основний механізм утворення містики в її прозі впливають не лише іманентні, а й зовнішні чинники. Кожна містична образна система, притаманна певному лейтмотиву, породжується суб'єктом, в якому плоть і дух представляють синкретичну єдність. Кожен лейтмотив має лінійний розвиток, заданий у певному напрямі, він не вироджується на щось діаметрально протилежне.

У романі “Дні гніву” на всіх художніх рівнях, не виключаючи й лейтмотив, спрацьовує містична критеріологія, яка за своєю природою наближається до агіографічної. Відмінність версії Сільві Жермен полягає у підміні аскетичного дискурсу творчим та еротичним. Для агіографічної містики характерне чекання дива, для жерменівської таке очікування дива залишається також змістовим центром кожного з розглянутих нами лейтмотивів. Очікування дива створює містичну інтенціональність тексту. Якщо буття доступне нашому розумінню, то небуття – лише переживанню. Сфера небуття в романі саме й передається через численні емоції персонажів, через неусвідомлювані імпульси. Імпульсивне переживання формує індивідуалізований персонажем образ, який, виринаючи з притаманною йому періодичністю, й складає зміст лейтмотиву.

Четвертий розділ “Трансформація епатажного факту у містерію та функції лейтмотивів у романі Сільві Жермен “Погляд Медузи”” присвячений розгляду синтезу іншого типу містифікації тексту на рівні лейтмотивів, який можна окреслити як психоаналітичний, проте підкріплений існуючою традицією у світовій літературі. Це роман про дитячу душу, написаний з позицій маленької дівчинки, яка зазнала зґвалтування. Здавалось би, що й лейтмотивна структура в такому творі мусить надзвичайно різнитися від попередніх, але саме на рівні лейтмотиву відмінності мінімальні, адже в романі виринають змістовно ті самі лейтмотиви, що і в попередніх творах: *голос, мовчання, тіло, плоть, смерть, Біблія, Бог* тощо. Всі лейтмотиви семантично виструнчуються й утворюють таку значеннєву ієрархію, яка не повторює попередньо заявлені, тобто при

всій однотипності представлених лейтмотивів у романі “Погляд Медузи” пропонується їх оновлений розвиток.

Особливо актуалізованим у романі є лейтмотив очей. Дві основні значеннєві площини, в яких він еволюціонує, пов’язані з космосом і з помстою, є взаємовиключними. Лейтмотив очей маленької Люсі втілює ідею дитячої помсти людоджеру. Ця площина семантики лейтмотиву очей розвинена набагато більше, ніж позитивна космологічна семантика очей Луї-Фелікса. Семантичний ряд лейтмотиву очей ображеної Люсі виструнчується таким чином: *очі дитячі - погляд – пристрій – магічне око - очі Горгони – смерть*. Очі стають єдиним знаряддям помсти звалтованої братом Люсі. Мотив Горгони є дуже характерним для французької літератури, в контексті якої роман “Погляд Медузи” сприймається діалогічно. Поетика погляду Медузи у романі тягне за собою величезну традицію змістових трансформацій, є однією з модифікацій великого мотиву світової літератури. Тож лейтмотив *погляду Медузи* можна розглядати в контексті всієї французької літератури, фактично він і стає лейтмотивом лише в цьому контексті. Гастон Башляр розглядав погляд Медузи як своєрідний комплекс, представлений у французькій літературі. На його думку комплексом Медузи були перейняті твори Проспера Меріме, Жана Лескюра, Еліаса Льоннрота, П’єра Емманюєля, Гюїсманса та ін. Характерним змістом комплексу Медузи у французькій літературі стає скам’яніння. Ненависний людоджер у романі Сільві Жермен також скам’янів під поглядом маленької Люсі.

Лейтмотив *Бога* в романі “Погляд Медузи” значно видозмінюється щодо вже заявленого у попередніх творах концепту внаслідок накладання на нього дитячого світобачення. У творі представлено два дитячих сприйняття Бога: Луї-Фелікса й Люсі. Для Луї-Фелікса Бог є деміург, який сотворив світ з нічого. Винятковість дитячого відчуття божественності світу неодноразово наголошується в романі всупереч існуючим уявленням про нерозвиненість дитячого сприйняття щодо апріорних понять, зокрема й щодо поняття “Бог”. Тим самим Сільві Жермен відстоює містичну природу людини як вроджену якість, як складову душі.

Лейтмотив *сну* в романі “Погляд Медузи” має семантику казкового одкровення світу, подарованого людям, добрим душею. Тож людоджер просто не може мати такого дарунку, оскільки він руйнує світлу картину світу. Сон у романі стає ціннісним принципом, тобто втілює критеріологію цінності: тільки персонажі, які не вчинили злочину, ладні побачити казковий світ сну. Крім того, сон кожного персонажа індивідуалізується у залежності від того, наскільки цей персонаж демонструє розуміння містичної сутності життя, наскільки він утягнутий у незбагненну подієвість неможливого, неймовірного. Цінність сну в системі містичного світобачення є винятковою, тож, спираючись на вікові традиції потлумачення сну як чогось

утаємниченого й вартісного, Сільві Жермен використовує прийом сну для того, щоб розставити акценти над образною системою роману. Оскільки її манера письма не передбачає ніякої дидактики, ніякого нав'язування своєї точки зору, то алегорична змістовність сну у цьому випадку стає для неї винятково придатним художнім засобом, до того ж засобом, що характеризується сильним впливом на свідомість як персонажів, так і читачів. Кожен сон Сільві Жермен потребує алегоричного прочитання, певного розумового зосередження, декодування. Інколи таке декодування здійснюється тоді, коли персонаж стає неактуальним для читача, тобто, коли його художня заданість повністю вивершується.

Лейтмотив *тіла* в романі ускладнюється семантикою дитячої плоти та тіла людожера. Актуалізується дихотомія: *тіло – душа*. Виродження тілесної оболонки Фердинана відбувається внаслідок того, що її покинула душа. Така колізія тілесності вперше загострюється таким чином саме в прозі Сільві Жермен. Вона є містичною, почерпнутою із середньовічної теологічної практики. Вчення про дуалізм душі й тіла ставало надто актуальним в добу шукань істинної божественності чи загостреної релігійності, будь-то сучасність чи давнина. Лейтмотив *містичного*, або *чаклунського тіла* в романі розкривається через світовідчуття Алоїзи, матері Люсі. Доторкання до сфери містичного не зробило Алоїзу щасливою, як і не порятувало. Виснажене екстатичними подорожами та містичною еротикою тіло самої Алоїзи майже втрачає прив'язаність до реальності, підпорядковуючись безвихідному горю. У цьому творі немістифікованої тілесності взагалі немає.

Лейтмотив *голосу* в романі “Погляд Медузи” семантично ускладнюється насамперед техногенним змістом голосу приймача та поглибленим тлумаченням голосу землі. Зберігається в тексті й антиномічний лейтмотив *мовчання*, підсилюючись у суто постмодерному деконструктивістському сенсі.

Лейтмотив *сну* реалізується в романі, як художня картинка власне сну і як теорія сновидінь. Екзегетика сну, що фактично дорівнює свідомій історії людства, обертається в її романах різними змістовими сторонами в залежності від художнього плану зображення, від потреб актуалізації образу. Сама ж письменниця ніякої нової теорії сну нам не пропонує. *Сон* як лейтмотив її романів стає закономірністю, але не принциповим винаходом тексту. Акумулюючи містичну силу душі людини, він має нахил до провіденціалізму настільки ж, як і до поглибленої характерології персонажів. Кожен сон у прозі Сільві Жермен не подібний до іншого, становить окремішню індивідуалізовану персонажем фантазію. Через сон у життя персонажів вривається містика, існування якої вони можуть навіть не визнавати. Сон стає саме тією сферою втручання в подієвість, яка не

передбачає готовності персонажа до сприйняття одкровення, поданого у формі сну.

Лейтмотив *смерті* супроводить майже всіх персонажів роману Сільві Жермен “Погляд Медузи”. Смерть – та складова екзистенції, яка безпристрасно й закономірно вивершує всі діяння людини, яка не може бути осмислена, не підлягає градації пізнання, не знає вершин та глибин своєї змістовності, тобто непізнана категорія людської екзистенції і, як така, вона відкривала письменниці великі можливості щодо містифікації тексту. Семантичний ряд лейтмотиву *смерті* складають: *смерть – мертва тіло людоджера – вбивство людоджера – могила - провісники потойбіччя*. Це весь змістовий діапазон танатологічних мотивів у романі “Погляд Медузи”. Вони неодноразово повторюються, тобто є лейтмотивами. Особливим прийомом у романі є зображення смерті людоджера в тяглоті, в процесуальності, адже він помирає повільно, завдаючи болу Алоїзі та перетворюючи Люсі на химеру смерті.

Велика роль у романі “Погляд Медузи” відведена біблійним цитатам. Частіше в тексті зустрічаються прямі біблійні цитати, але є й парафраза з Біблії, є й ремінісцентні структури, навіяні Святим Письмом, є також алюзії. Кілька розділів книги мають епіграфом уривки з Біблії. Вони у системі змісту даного твору відіграють символічну декодуєчу роль, спрямовують читача на прочитання того, що є прихованим, що не лежить на поверхні тексту, адже й сама письменницька манера Сільві Жермен аж ніяк не може бути названа дидактичною. Зумисне тяжіння до алегорії, таке характерне для Сільві Жермен, вмотивовується прагненням письменниці залучити читача в процес декодування світу, змусити його побачити незриме, приховане, зробити його не просто свідком, а співучасником таємничого процесу синтезу змісту. Часте звертання до Біблії, властиве Сільві Жермен, можна розглядати як систему біблійних лейтмотивів, де містифікація тексту здійснюється внаслідок експлуатації алегоричних змістів Святого Письма. Містифікація негативного персонажа за допомогою актуалізованої біблійної традиції потрактування злочинця вперше так відверто подана саме в романі “Погляд Медузи”, адже нахил до пробіблійного зображення злодіянь Бурштинової Ночі в однойменному романі не був настільки рельєфним, настільки алегоризованим на засадах Святого Письма. Біблійні лейтмотиви в романі мають велике значення у плані конструювання змісту. Вони складають другий, незвучений автором рівень змістовості, тобто той рівень, який конструює сам читач.

Використання відомого у світовій літературі мотиву Горгони в романі Сільві Жермен потягнуло за собою низку семантичних значень, обійти які письменниця не могла та й не прагнула, а саме: *скам'яніння, холод, невідворотність перетворення* тощо. Проводячи аналогію між дівчинкою та

Горгоною, Сільві Жермен не лише увиразнює дитячу самотність та безвихідь, а й прагне задекларувати саму природу зла, його чинники. Все своє життя Люсі буде страждати від скоєного (як вона вважає) злочину, втратить природність у стосунках з людьми, набуде рис відчуження тощо. Лейтмотивна структура роману “Погляд Медузи” спрямована на демонстрацію *прихованого*, як і в усіх попередніх романах письменниці.

Актуалізація лейтмотиву *очей* у романі “Погляд Медузи” зумовлена семантичним наповненням образу Горгони, ознаки якої частково переносяться на Люсі, маленьку дівчинку. Тож семантичний розвиток лейтмотиву *очей* у цьому романі об’єктивно перебільшений, він більш виструнчений і має у тексті центруючу функцію стосовно лейтмотивної структури роману.

Усі сокровенні думки Люсі розкриваються читачеві лише у просторі лейтмотивів. Звичайна життєва подієвість передається у творі на рівні тематичному та сюжетному. Такий просторово-рівневий розподіл інформаційного поля тексту сприяє утворенню двох площин – реальності та світу міфологічної Горгони. Люсі, перебуваючи в обох світах одночасно, сама не здатна їх узгодити, проте вона є єдиною істотою, яка перебуває в обох світах відразу. Жерменівська містифікація тексту на рівні лейтмотиву в цьому романі вирізняється також наголошенням на ймовірності-достовірності як хиткій межі людської свідомості. Відбувається навіть гра цією межею. Дійсність і містика повсякчас взаємно зумовлюються так само, як і взаємно заперечуються.

Особливістю функціонування лейтмотивів у романі “Погляд Медузи” є, як адаптація поширеного мотиву Горгони, так і увиразнення дитячого світу дівчинки. Стосовно творчості Сільві Жермен можемо говорити про “лейтмотивну свідомість” як щось виокремлене й самодостатнє, оскільки саме в структурі лейтмотивів думка розвивається певною мірою незалежно. У романі “Погляд Медузи” спостерігається логічне вивершення лейтмотивів *сну, голосу* та ін., які ми зустрічали в попередніх творах. Містифікація тексту у даному випадку також є незаперечною його властивістю й художньо-естетичною метою самої письменниці.

Висновки. Основний зміст романів Сільві Жермен конструюється через лейтмотиви, актуальність теми як такої взагалі не постає. Лейтмотиви, в залежності від способу їхнього функціонування, можна поділити на такі групи:

1) лейтмотиви, притаманні всім романам Сільві Жермен, які осмислюються лише при прочитанні всіх романів письменниці, оскільки в тексті одного роману виринають не більше одного разу, наприклад, лейтмотив вічної дитини;

2) лейтмотиви, що розвиваються лише в межах якогось одного роману, переважно з метою індивідуалізації постаті;

3) лейтмотиви, що розвиваються в межах одного роману з метою характеристики персонажа з позицій об'єктивності, всезагальності, з виразними ознаками макрокосму. Такі мотиви не мають за мету індивідуалізацію постаті літературного героя, а навпаки, тяжіють до універсалізації його.

Ці три великі групи лейтмотивів разом утворюють систему відображення світу та людини в ньому, навіть коли образ людини в даному лейтмотиві не представлений. Вони характеризують світ та людину, не будучи при цьому великими тематичними одиницями, часом складаючи всього одну фразу чи словосполучення.

Характеризуючи лейтмотиви того чи іншого роману, ми торкнулися філософської основи художнього мислення Сільві Жермен, здійснили характеристику змістовості цих романів і лейтмотивної структури в них як провідної змістопороджуючої. Лейтмотиви в цих романах, існуючи в певній ієрархії, складають той змістовий рівень творів, де й розгортається основна подія.

Тож найчисленнішу групу складають лейтмотиви, що повторюються не лише в просторі одного конкретного роману, а й у всій прозовій творчості Сільві Жермен. Такі лейтмотиви мають вирішальне значення для утворення картини світу та демонстрації її видозмін, часом чаклунських метаморфоз тощо. Конструювання змісту в романах Сільві Жермен продиктоване постмодерною втратою орієнтації на персонаж та на сюжет у класичному його розумінні.

Лейтмотив у прозі Сільві Жермен характеризується схильністю до семантичного розвитку і є способом організації змісту художнього твору. В літературі постмодернізму *лейтмотив переростає значення тематичного елемента і набуває рис організуючого принципу*, тобто всі попередні теорії лейтмотиву не можуть бути застосовані до характеристики лейтмотивів постмодерного роману, оскільки вони базувалися на істотно інакшому розумінні природи художності. Наративний принцип художності постмодерну заступає поняття “сюжету”, “теми” тощо. Лейтмотив у системі постмодерного художнього світобачення є своєрідним структурно-значеннєвим елементом, який, повторюючись за певною текстовою схемою, втілює такі смислові кореляції, що мають можливість самодостатнього розвитку та дорівнюють філософемам. Лейтмотив-філософема – своєрідне художнє досягнення постмодерну. У творчості Сільві Жермен його визначення буде найповнішим, якщо вибудувати такий ряд: *лейтмотив – філософема – містерія*. Це й зумовило актуальність дослідження текстової

містифікації на рівні лейтмотиву в прозі письменниці, тобто наша теоретична проблема була продиктована характером художності Сільві Жермен.

Жерменівський лейтмотив виступає як принцип конструювання змісту, отже, він із маргінальної тематичної категорії тексту перетворюється на принцип конструювання художнього світу та образу людини в ньому. Ані характер, ані історія життя героя більше не “централізують” оповідь, не стають орієнтирами у сфері нарощування змістовності. Саме лейтмотиви пов’язують всю творчість письменниці в єдине ціле, саме в них акумулюється таємна сила пропагованої нею духовності. Провідною ознакою всіх лейтмотивів творчості Сільві Жермен є наявність містики в них, що призводить до специфічної, жерменівської, містифікації тексту, на що ми і звертали увагу в попередніх розділах.

Результати дослідження викладені в низці публікацій:

1. Лейтмотив Біблії у романі Сільві Жермен “Бурштинова ніч” // Мандрівець. Наукові записки при Києво-Могилянській академії. - 2004. - № 2. - С.64-66.
2. Текстова містифікація лейтмотиву тіла у романі Сільві Жермен “Книга ночей” // Мандрівець. Наукові записки при Києво-Могилянській академії. – 2004. - №3. – С.64-69.
3. Містична функція лейтмотивів у романі “Книга ночей” Сільві Жермен // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. – 2004. – випуск 1 (34). – С.30-37
4. Житійність як площина містифікації в романі “Дні гніву” Сільві Жермен // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія філологія. – Київ, 2004. –Том 7 (1). – С.218-227.

Додаткові публікації:

1. Метаморфози міфологічного мотиву: “Погляд медузи” Сільві Жермен // Всесвіт. - 2004. - № 5-6. – С.170-173.
2. Провіденціальна функція снів у прозі Сільві Жермен // Онірична парадигма світової літератури. Сучасні літературознавчі студії. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2004. - №1. – С.9-14.

АНОТАЦІЯ

Баняс Н. Ю. Лейтмотив як форма містифікації тексту в прозі Сільві Жермен. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю – 10.01.04.– література зарубіжних країн. – Київський національний лінгвістичний університет. – Київ, 2004.

У дисертації розглядаються змістовні характеристики та функції містичних лейтмотивів прози Сільві Жермен: “Книга ночей” (1985), “Бурштинова ніч” (1987), “Дні гніву” (1989), “Погляд Медузи” (1991), “Безмірність” (1995). У дисертації вперше досліджується лейтмотивна структура прози Сільві Жермен, зокрема аналізуються лейтмотиви: *тіла, Бога, сну, крику, мороку, Біблії, божевілья* тощо. Лейтмотив розглядається як принцип конструювання романної форми притаманний художньому мисленню доби постмодерну.

Ключові слова: лейтмотив, мотив, зміст, структура, фрагментарність, роман, філософема, сакральне, тіло, онірична поетика, ідентифікація.

ANNOTATION

Banyas N. Ю. The leit-motif as a form of the text mysticism in the prose of Sylvie Germain. – Manuscript.

The Thesis for getting scientific degree of Candidate of philological sciences by Speciality 10.01.04 – World Literature.- Kyiv National Linguistic University.- Kyiv, 2004.

The Thesis describes characteristic qualities and functions of mystic leit-motifs of the creation of contemporary French writer - Sylvie Germain. It is based on the prose of Sylvie Germain: “Le livre des nuits” (1985), “Nuit d’Ambre” (1987), “Jours de colère” (1989), “L’Enfant-Méduse” (1991), “Immensités” (1995). The dissertation is the first monographic research of the leit-motif structure of Sylvie Germain’s prose. For example, the manuscript consists of the analysis of leit-motifs: body, God, dream, shout, darkness, the Bible, madness and others. The leit-motif is considered as a principle of designing of the novelistic form inherent in all postmodernist art thinking.

Key words: leit-motif, motif, maintenance, structure, fragmentariness, novel, philosophy form, sacrum, body, oneiric poetry, identification.

АННОТАЦИЯ

Баняс Н. Ю. Лейтмотив как форма мистификации текста в прозе Сильви Жермен. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук по специальности – 10.01.04. – литература зарубежных стран. – Киевский национальный лингвистический университет. – Киев, 2004.

В диссертации рассматриваются содержательные характеристики и функции мистических лейтмотивов в прозе Сильви Жермен: “Книга ночей” (1985), “Янтарная ночь” (1987), “Дни гнева” (1989), “Взгляд Медузы” (1991), “Безмерность”. В диссертации впервые исследуется лейтмотивная структура прозы Сильви Жермен. Анализируются лейтмотивы *тела, Бога, сна, крика, тьмы, Библии, сумасшествия* и другие. Наиболее семантически развитым мотивом в прозе писательницы является мотив *тела*, который встречается во всех ее романах. Содержание этого лейтмотива определяется характеристиками главного персонажа или персонажей каким-либо образом с ним связанными.

Лейтмотив рассматривается в диссертации как принцип конструирования романной формы, присущий художественному мышлению эпохи постмодернизма. Часть мотивов в прозе Сильвии Жермен является лейтмотивами только в одном из романов, часть же – принадлежностью всей прозы писательницы, и именно эта вторая группа лейтмотивов аккумулирует наиболее глубинные мистические значения текста.

Теоретической основой данного исследования является французская тематология Г.Башляра, Ж.-П. Вебера, Р.Труссона, а также мотивная критика Б. Гаспарова, И. Силантьева и др.

Лейтмотив в прозе Сильви Жермен характеризуется тенденцией к семантическому развитию и является способом организации содержания художественного произведения. В литературе постмодернизма лейтмотив перерастает значение тематического элемента и приобретает черты организующего принципа, то есть все предыдущие теории лейтмотива не могут быть применены к характеристике лейтмотивов философского романа Сильви Жермен, поскольку они базировались на ином понимании природы художественности. Поэтому как нарративный принцип художественности, он заменяет понятие “сюжета” “темы” и т.п.. Лейтмотив в системе художественного миропонимания Сильви Жермен является своеобразным структурно-содержательным элементом, который, повторяясь по определенной текстовой схеме, воплощает такой смысловой коррелят, который предоставляет возможность самостоятельного развития. По своему содержанию и функциональным особенностям он равен философеме. Лейтмотив-философема – своеобразное художественное достижение философской прозы Сильви Жермен. В её творчестве его значение наиболее полно выражается в семантическом ряду: лейтмотив – философема – мистерия. Это и обусловило актуальность исследования текстовой мистификации на уровне лейтмотива в прозе писательницы, то есть наша теоретическая проблема была продиктована характером художественности Сильви Жермен.

Жерменовский лейтмотив выступает как принцип конструирования содержания, следовательно, он из маргинальной тематической категории текста превращается в принцип конструирования художественного мира и образа человека в нем. Ни характер, ни история жизни героя больше не “централизуют” повествование, не становятся ориентирами в сфере наращивания содержательности. Именно лейтмотивы связывают все творчество писательницы в одно целое, именно в них аккумулируется тайная сила пропагандируемой ею духовности. Ведущим признаком всех лейтмотивов творчества Сильви Жермен является наличие мистики в них, что приводит к специфической, жерменовской, мистификации текста.

Особенность философской прозы Сильви Жермен, на наш взгляд, состоит в своеобразии конструирования философского содержания посредством использования нового пространства – пространства лейтмотивов. Именно исследованию этого пространства и посвящена данная диссертация.

Ключевые слова: лейтмотив, мотив, содержание, структура, фрагментарность, роман, философия, сакральное, тело, онтологическая поэтика, идентификация.